

MIŠLjENjE

na Nacrt Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti

**Sarajevo
novembar, 2021. godine**

Broj: 01-26-7-011-1/21
Sarajevo, 22.11.2021. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stava (1) tačka f) i stava (2) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, broj 48/05, 76/07 i 80/09), postupajući po službenoj dužnosti, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 22.11.2021. godine, donijelo je

MIŠLJENJE

Prema javno dostupnim informacijama, kao i saznanjima Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: Konkurencijsko vijeće), Nacrt Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: Nacrt Zakona), čiji je predlagač Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, a obrađivač Federalno ministarstvo pravde, stavljen je u zakonodavnu proceduru početkom 2021. godine.

Konkurencijsko vijeće je po službenoj dužnosti cijenilo usklađenost predmetnog Nacrta Zakona sa odredbama Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“ br. 48/05, 76/07 i 80/09) (dalje u tekstu: Zakon), obzirom da predlagač istog, nije postupio u skladu s članom 25. stav (2) Zakona, prije nego je predmetni Nacrt stavljen u zakonodavnu proceduru usvajanja.

Analizirajući odredbe Nacrta Zakona, Konkurencijsko vijeće se posebno osvrnulo na sljedeće:

- član 4. Nacrta Zakona u okviru ovlaštenja advokata definiše „profesionalnu djelatnost“ advokature iz člana 3. stav (1) Nacrta zakona, kao nezavisne i samostalne profesionalne djelatnosti, koja obuhvata:
 - a) davanje usmenih i pismenih pravnih savjeta i mišljenja,
 - b) sastavljanje tužbi, prijedloga, zahtjeva molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka,
 - c) sastavljanje ugovora, zavještanja, poravnanja, izjava, opštih i pojedinačnih akata i drugih isprava,
 - d) zastupanje i odbranu domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost, ali im sud ili drugi organ to svojstvo u postupku priznaje,
 - e) posredovanje radi zaključenja pravnog posla ili mirnog rješavanja spora i spornog odnosa i
 - f) obavljanje i drugih poslova pravne pomoći u ime i za račun domaće ili strane fizičke ili pravne osobe i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost, ali im sud ili drugi organ to svojstvo u postupku priznaje, na osnovu kojih se ostvaruju prava, štite slobode i drugi interesi.
- članom 5. Nacrta Zakona definisano je obavljanje advokature:
 - (1) Pružanjem pravne pomoći kao zanimanjem mogu se baviti samo advokati, osim ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.
 - (2) Pravo na obavljanje advokature stiče se upisom u Imenik advokata i davanjem svečane izjave.

(3) Postupak za ostvarivanje prava na obavljanje advokature pokreće se zahtjevom kandidata za upis u Imenik advokata, koji se podnosi regionalnoj komori.

- članom 14. Nacrta Zakona definisano je pravo zastupanja stranih advokata u konkretnim sudskim i upravnim postupcima pod uslovom reciprociteta, isključivo na osnovu predhodne saglasnosti Federalnog ministarstva pravde. Informaciju o postojanju i uslovima reciprociteta iz stava (1) ovog člana Federalno ministarstvo pravde pribavlja od Ministarstva vanjskih poslova BiH, gdje je prilikom podnošenja zahtjeva za pribavljanje saglasnosti, strani advokat dužan dostaviti dokaz o upisu u Imenik advokata matične zemlje.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da gore navedene odredbe Nacrta Zakona, nisu u suprotnosti sa odredbama Zakona o konkurenciji.

Naime u članu 4. Nacrta Zakona taksativno su nabrojani oblici pružanja pravne pomoći, koji spadaju u advokatsku djelatnost, odnosno, decidno je propisano šta spada u profesionalnu djelatnost i koja su to ovlaštenja advokata. Članom 5. je propisano ko tu djelatnost obavlja i kako se pravo na obavljanje iste stiče. Stavom (1) člana 5. je propisano da se pružanjem pravne pomoći kao zanimanjem mogu baviti samo advokati, osim ako posebnim zakonom nije drugačije propisano, što ostavlja mogućnost i onima koji nisu iz advokatske profesije, ukoliko im je to nekim drugim zakonom omogućeno da se bave istom.

Analizom odredbi člana 14. Nacrta Zakona je utvrđeno da se iste odnose na postupanje stranih advokata u sudskim i upravnim postupcima pred organima u FBIH. Odredbe navedene u članu 14., koje se odnose na reciprocitet, se tiču međunarodne saradnje BiH sa matičnom zemljom u kojoj je u Imenik advokata upisan advokat. Tako da je postojanje i uslovi reciprociteta određeni na osnovu bilateralnih sporazuma ili drugog oblika saradnje iz domena međunarodnog prava, koje je u nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova BiH. Sa tog aspekta Konkurencijsko vijeće nije nadležno da ulazi u propisano i cijeni usklađenost gore navedenih odredbi sa Zakonom o konkurenciji.

- član 25. stav (1) Nacrta Zakona definiše nespojivost tačno definisanih poslova i vršenja javnih dužnosti sa obavljanjem advokatske djelatnosti, dok je u stavu (2) određeno na koji način se detaljnije utvrđuju poslovi iz stava (1) ovog člana te drugi poslovi nespojivi sa ugledom i nezavisnošću advokature;

Konkurencijsko vijeće smatra da navedeni član 25. Nacrta Zakona, nije u suprotnosti s odredbama Zakona u smislu ograničavanja tržišta, s obzirom da isti reguliše i spriječava sukob interesa i doprinosi samostalnosti i nezavisnosti u radu advokata.

- član 30. Nacrta Zakona propisuje zabranu reklamiranja advokata, zajedničkih advokatskih kancelarija i advokatskih društava, te stavom (4) istog člana određuje da se dopušteni način predstavljanja bliže uređuje Statutom advokatske komore i Kodeksom profesionalne etike advokata Advokatske komore Federacije Bosne i Hercegovine;

Konkurencijsko vijeće je konstatovalo da se advokati svojom Svečanom izjavom (član 11. Nacrta Zakona) obavezuju svoju advokatsku djelatnost obavljati savjesno i stručno, poštivajući i pridržavajući se, Ustava FBiH, zakona, Statuta advokatskih komora, Kodeksa profesionalne etike, Povelje o osnovnim principima evropske advokatske profesije (Povelja) te Kodeksa ponašanja evropskih advokata (Kodeks). Svrha Povelje kao i Kodeksa jeste njihova primjena u cijeloj Evropi, dosežući i izvan granica država-članica, što čini ova dva dokumenta temeljem evropske advokatske djelatnosti. Pomenutim dokumentima, između ostalog, definisana su i osnovna načela koja su zajednička advokatskoj profesiji u čitavoj Evropi, i osnov su nacionalnih kodeksa koji uređuju profesionalno ponašanje advokata domicilne države, po načelu samo-uređivanja advokatske profesije. Dakle, sam Kodeks

propisuje da advokat ne smije da oglašava ili traži ličnu reklamu, ako to nije dopušteno, odnosno advokati su po tom pitanju podvrgnuti zabranama i restrikcijama matičnih profesionalnih pravila. Dakle, Advokatska komora Federacije Bosne i Hercegovine, kao obavezna, nezavisna i samostalna profesionalna organizacija advokata, sa svojstvom pravne osobe, kako je to regulisano članom 90. i 92. Nacrta Zakona, donosi, između ostalog, Statut advokatske komore i Kodeks advokatske etike advokata Federacije Bosne i Hercegovine, kojim se propisuju principijelna pravila za jednak tretman svih advokata u Federaciji Bosne i Hercegovine. Navedeni dokumenti propisuju da se reklamiranje advokatskih usluga smatra nedostojnim i zabranjeno je podjednako svim advokatima, odnosno pobliže uređuju dopušteni način predstavljanja.

- Članom 62. Nacrta Zakona regulirana je saradnja između advokata, zajedničkih advokatskih kancelarija i advokatskih društava unutar Bosne i Hercegovine i stranih advokata u poslovima pružanja međusobne pravne pomoći.

Jezičkim i ciljnim tumačenjem člana 62. stav (1) Nacrta Zakona, može se zaključiti da je dozvoljena saradnja između domaćih advokata, zajedničkih kancelarija i advokatskih društava međusobno na teritoriji Bosne i Hercegovine, te sa stranim advokatima.

- Članom 62. stav (2) Nacrta Zakona uređeni su temeljni principi međusobne saradnje, pri čemu su najbitniji principi ravnopravnosti i međusobnog povjerenja. Navedena norma, zabranjuje dovođenje advokata u podređen položaj tokom saradnje, te se navodi da će se bliži uvjeti i načini ugovorne saradnje urediti Statutom advokatske komore.
- Predlagač zakona u članu 62. stav (3) Nacrta Zakona, imperativnom normom eksplicitno zabranjuje bilo kakav vid saradnje sa bosanskohercegovačkim privrednim društvima koja nisu registrirana za obavljanje advokatske djelatnosti i neovlašteno vrše nuđenje, ugovaranje i naplaćivanje advokatskih usluga. Također, članom 62. stav (4) Nacrta Zakona, zabranjuje se saradnja sa stranim advokatima, ukoliko se takva saradnja koristi od stranih advokata da bi lažno prikazali člana Advokatske komore kao advokata svog društva, kao partnera, kao njegovu podružnicu ili postojanje bilo kakve institucionalne povezanosti sa njima.
- Članom 62. stav (5) Nacrta Zakona se zabranjuje advokatima, zajedničkim advokatskim kancelarijama i advokatskim društvima navođenje činjenica o postojanju sporazuma i saradnje iz stava (1) istog člana Nacrta Zakona na web stranicama, istaknutoj tabli, memorandumu i slično.

Ovaj član, odnosno zabrana isticanja postojanja sporazuma o saradnji kao način reklamiranja je u duhu zabrane reklamiranja advokata iz člana 30. Nacrta Zakona, što je objašnjeno u naprijed navedenom tekstu.

- U posljednjem stavu (6) člana 62. Nacrta Zakona, postupanje protivno stavovima (3), (4) i (5) člana 62. Nacrta Zakona kvalificirano je kao teža povreda advokatske dužnosti.

Članom 62. Nacrta Zakona, nije stvorena nikakva pravna prepreka za saradnju između domaćih i stranih advokata, što znači da ne može doći do zatvaranja tržišta obavljanja advokatske djelatnosti. Analizirajući član 62. Nacrta Zakona, evidentno je da isti sadrži zabrane vršenja određenih radnji, koje su protivne principima obavljanja advokatske djelatnosti, te se kao takvi smatraju težom povredom advokatske dužnosti, a za čije utvrđivanje je nadležna Advokatska komora. Sukladno navedenom, Konkurencijsko vijeće smatra da član 62. Nacrta Zakona ne sadrži obilježja zabranjenog konkurencijskog djelovanja i nije protivan odredbama Zakona o konkurenciji.

Nakon što je Konkurencijsko vijeće u cjelosti razmotrilo odredbe Nacrta Zakona ocijenilo je da je isti u temelju usuglašen sa Zakonom o konkurenciji, odnosno ne sadrži odredbe u suprotnosti sa istim.

Ovo mišljenje je dato isključivo na temelju teksta Nacrta Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine iz septembra 2020. godine.

Predsjednik

Dr.sc. Amir Karalić

Dostaviti:

- **Parlament Federacije Bosne i Hercegovine;**
- **Vlada Federacije Bosne i Hercegovine;**
- **u arhiv Konkurencijskog vijeća.**